

Otwarte Zebranie Zakładu Filozofii Polskiej

Dr Jan Čížek (Uniwersytet w Ostrawie, Czechy)

Omnes omnia omnino.
Nowe badania nad myślą
Jana Amosa Komenskigo
i genezą nowożytnej nauki w XVII w.

Cykl czterech wykładów
w języku angielskim (1 ECTS¹)

Środa, 5 grudnia 2018 r., godz. 16.00 - 19.00
Czwartek, 6 grudnia 2018 r., godz. 16.00 - 19.00

Instytut Filozofii UJ, Grodzka 52, Kraków, s. 85

Tzw. *komeniologia* jest w Czechach podstawowym obszarem historii filozofii, ale nie tylko. Jan Amos Komensky jako klasyk stoi tu w jednym rzędzie z Janem Husem czy prezydentem pierwszej Republiki Czeskiej po 1918 r., Tomaszem Garrigue Masarykiem. Sam Masaryk definiował tożsamość Czechów jako "narodu Komenskigo" (*Česká otázka*, 1895).

Polska publiczność wie o 25-letnim pobycie Komenskigo w Lesznie, jego pracach pedagogicznych i ogólnych założeniach jego uniwersalizmu. Mniej znane są nowsze prace historyków związanych m.in. z Zakładem Studiów Komeniologicznych Czeskiej Akademii Nauk, w tym Jana Čížka. Dzięki nim obraz Komenskigo staje się bardziej kompleksowej: z jednej strony pozostaje on protagonistą wczesnego Oświecenia, z drugiej zaś coraz lepiej widać jego powiązania z nurtami, które nie przetrwały przemian intelektualnych XVII w., np. ze szkołą "fizyki mozaicznej".

Dr Jan Čížek przedstawi aktualne badania nad myślą Komenskigo w kontekście ogólnej historii intelektualnej Czech do XVII wieku (wykład I) oraz wpływowych w XVII w. nurtów heterodoksyjnych (wykład IV). Wykłady II i III poświęcone są głównym filozoficznym inspiracjom i polemikom Komenskigo oraz jego koncepcji antropologicznej.

Jan Čížek, Ph.D. is a Czech historian of philosophy, currently working as an assistant professor at the University of Ostrava. His scholarly interest lies in the history of Early Modern philosophy, namely the works of Jan Amos Comenius, Francis Bacon, Johann Heinrich Alsted; besides that, he is interested in the study of English deism and utopian studies (from Plato to the 17th century). Last published: *Komenský a Bacon: Dvě raně novověké cesty k obnově vědění (Comenius and Bacon: Two Early Modern Paths to the Restoration of Knowledge, 2017)*, *The Conception of Man in the Works of John Amos Comenius (2016)*.

Środa, 05.12.2018, godz. 16.00 - 17.30

I. History of the Czech philosophical thought: From the beginnings to the 17th century

The lecture will discuss the development of Czech philosophical thought: from its beginnings in the 9th century, through the Hussitism and its predecessors, to Petr Chelčický and Jan Amos Comenius.

Środa, 05.12.2018, godz. 17.30 - 19.00

II. Jan Amos Comenius in the context of Renaissance and Early Modern philosophy

The aim of this talk is to introduce the work of a Czech philosopher, theologian, and educational reformer Jan Amos Comenius (1592-1670) on the background of Renaissance and Early Modern philosophy. First of all, it will be presented the intellectual development of Comenius, and subsequently will be described his inspirations (The Reformation, T. Campanella, F. Bacon, Herbert of Cherbury) as well as his intensive intellectual struggles (namely with R. Descartes).

Czwartek, 06.12.2018, godz. 16.00 - 17.30

III. The anthropology of Jan Amos Comenius

In this talk, the author will analyse the development of Comenius's understanding of man: from his pessimistic early works (e.g. *Labyrinth of the World*) to his grandiose project of the reformation of all human affairs (in *General Consultation on the Improvement of Human Affairs*). We will follow Comenius's early contempt for man as a miserable being and trace its transformation into the belief that man is the second God and the ruler of the whole world who is endowed with unlimited free will and able to do anything he wishes.

Czwartek, 06.12.2018, godz. 17.30 - 19.00

IV. The Mosaic Physics as a dead end of premodern natural philosophy?

In the last decades, there has been an intensive discussion concerning the genesis of the modern science. The scholars have dealt, however, mainly with its canonical and the most successful proponents such as Bacon, Leibniz or Newton. The aim of this talk is to introduce in the 17th century very common and popular approach to a natural philosophy known as Mosaic Physics, i.e. an attempt to re-establish knowledge of nature solely on literal reading the Holy Scripture (or the books written by Moses – therefore Mosaic). On the background of this task, the author will claim that the genesis of the modern science was not as a linear process as it seemed.

¹ Dla studentów IF UJ. Warunek zaliczenia: udział w zajęciach. Liczy się jako kurs obcojęzyczny.